

૧૯૨૧ માં

મુદ્રેસેલર.

૨૭૭૨૨

R.N. 30

મધુરી મેના

અથવા

મીઠું બુલબુલ

રાણીલખા, મેઈન રોડ—સુરત.

બે આના

Copy Right by C. M. Shah

૯૬.૫ મ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ

૧૪૧૮૪

1

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૪૧૮૪ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ મધુર મેના

વિષય ૬ - ૧૨ - ૬૨

મધુરી મેના

અથવા

મીઠું બુલબુલ.

બુદ્ધદેવ.

—રાગ-ભજન—

કાયા કાચ કુંપો, તું તો ચંતરે, દિણ ભાગી હુંસાઃ
 અવિચળ પઢીને તું પિપરે, દિણ ભાગી હુંસા. —કાયા૦
 ઝાઝવાનાં નીર સમજ આ. કચી જંદગાની તારી;
 મમતા મુઝી રેને તું તારીરે, દિણભાગી હુંસા. —કાયા૦
 યે દિનનાં છે ઘરજળ મધનાં, યે દિન અહિં સંડવાનું છે,
 યે દિનનાં છે સગાસંમધી, યે દિન ચુખ લેવાનું છે.
 યે દિનનાં છે પંખી બિજો, અતે ઉડી જવાનું છે,
 લોકો જેને દુનિયા કહિ-તે, એક મુસાફર જાનું છે. —કાયા૦
 સતી તોરલ. —રાગ-ગઝલ—

છત્ર દિન ચારતું ચટકું નકામો મોહમાયાનો,
 ઉડી જવું આહા અતે કરીને ત્યાગ કાયાનો.
 થતાં દરબારનો ડંકો રહે નાં ગર્વ બકાનો;
 શુરાનો પણ સમય આવે સમાધિમાં સમવાનો.
 અરેરે ક્યાં માયાનો નકામો મોહ સંસારે,
 બુદ્ધે જ્ઞાની છતાં જ્ઞાને-ધારાવી ઢોંગ ઠાલ્યાનો.

બુદ્ધદેવ. —રાગ, ગઝલ—

પડતી હવે મુજને ખબર, તુમાં જણાયે હર્ષ નહિ,
આ જગતની જંગળની, ચતુરાઈ તેં દીડી નહિ.
ન્યાં પ્રેમ મારો ઝળહળે, ત્યાં તેં દીધો બદલો ખરો,
ધરખારને છોડ્યા વિના યુક્તિ કશી સુજી નહી
હવે તો જો જરા જાગી (૨)-હવે.

ચોળા વિભૂતિ અંગ, —બન્ધો શું ચોળી (૨)

સમાધી જુડી દે ત્યાગી (૨)

વિલાસી મહેલના વાસી, તને આ શી લગન લાગી (૨)
મધુરાં પુષ્પને ત્યાગી, અલ્લા કાંટા શું હીન ભાગી (૨)-હવે.
હાડી આશ ધારીને, મેં તારો સંગ કોધો તો,
ભરસો દર્ઠ બુલાવી ઓ ! વિરાગી શું ગયો ત્યાગી (૨)-હવે.

ઉદયભાણુ.

—:::—

બોલો મારા પ્રેમી પોપટજી બોલો બોલો, બોલો બોલો મેના બોલાવે,
બોલો રંગ રશીયાજી ડોલો જરી ડોલો, ડોલો. ડોલો. પ્યારી ડોલાવે.
મેનાં તારા વચનની વેણા વાગી, લાગી લાગી લલ્લીત લેહ લાગી,
મેનાં બહાલી મેના કે-ના કહે, પણ જાગી જાગી અજબ જોત જાગી.
પહેલા પોપટજી પ્યારા રામજી સંભારો-વાહ ! મેના શું-સતી
સીતા વિસારો.

ચતુર સુજાણી સીતા-રામ કયરાવો.....બોલો.
પોપટજી પાંજરું સોનાનું સળવું-લાડીલી હું લાલચુ નથી કે લલચાવું.
સોને રૂપે શું લીડ લિતરની ભાગી.....લાગી.
રૂડા સુડાને રંગે રમાડું, પાંખે બાલીને ફળ મીઠાં ખવાડું,
લાવના છુપ્યા તમે શું ? લાવી લાવના છુટાવે ?-બોલો.

આહુ જમાનો. —સમય પ્રભાવ—

અવસરને વશ બસ થઇ રહેવું, દુઃખ આવે તે તો સહેવું,
 દુઃખ આવે તે તો સહેવું, પ્રભુ ફેડે કોને કહેવું.—અ०
 વેળા વશ સીતારામ થયા વનવાસી,
 વેળા વશ દ્રૌપદી થઇ સૈરન્દ્રી દાસી—એથી શિક્ષણ લેવું.—અ०
 વેળા વશ નળ નૃપ, ગયા જુગારે હારી,
 ભટકી દમયંતી વનવન હાય ખીચારી—છે ભાગ્ય પ્રબલ એવું.—અ०

પુરુષદેવ.

—ગઝલ—

દુઃખીને ડરાવે જ્ઞાને, મરેલાને મારે જ્ઞાને,
 ખળેલાને ખાળે જ્ઞાને, વૈરી વિધિ,
 રીઝાવી સતાવે જ્ઞાને, સતાવી રીખાવે જ્ઞાને,
 રીખાવી જીવાડે જ્ઞાને, દયાના નિધિ.
 શશિને કલંકો દીધાં, યુલાખો મનોહર કીધાં,
 નિયંતા તે આવી જ્ઞાને, અનિતી કીધી.—દુઃખી
 ચંદનમે કુસુમનાં દીધાં, સાગરજળ ખારાં કીધાં,
 અમૃત કહી ઝેર દીધાં, જીવન અકારાં કીધાં;
 રમણી હૃદયે આશા, નિરાશા દીધી.—દુઃખી

મહાશ્વેતા કાદંબરી.

—:≡≡≡:—

હમારી લાજ તમારે હાથ, ઓ નાથ નિભાવજોરે...હમારી.
 [“સદગુણ જ્ઞાન સુખુદ્ધિ આપો, સતચિત્ત આનંદ ઉરમાં સ્થાપો.”
 અગમ નિગમનો માર્ગ સુગમ બતાવજોરે...હમારી.
 ભકિત થકી ભવ બંધન તુટે, ડગલે ડગલે આયુષ્ય ખુટે,
 શ્રીધર અમ તન મનના તાપ સમાવજોરે..હમારી લાજ.

દાનવિ માયા.

—:=====:

ગાન મધુરાં ગાય રતિનાં રૂપે કામ લગાવે,
 રનેહ સુધારસ સીંચન કરતાં ધરી ધરી શરમાવે, મુજને એ મોહન લાવે.
 વાત વાતમાં રીસ કરીને રાવ દોષ દર્શાવે,
 પણ મમતાથી પગે પડું તો, છાતી શું લપટાવે—મુજને.
 કરી કમાણી પૈસા લાવે પેટીમાંજ દબાવે,
 કુંચી કરમાં દયો શેઠાણી! કહી કહી ખેલાવે.—મુજને.
 ઘર કુકડો ચર્ધ ઘરમાં બેસી આજ્ઞા નિત્ય ઉઠાવે.
 ઘરની દેવી કહી સલુણે સેવા સર્વ બજાવે—મુજને.
 પ્રેમ પુષ્પનો પ્રેમ ભોગી તે પ્રેમસુધા પીવરાવે.
 પ્રેમેથી પરિરંભણુ આપી પ્રેમ જુલે જુલાવે—મુજને.

રા. નાથુલાલ.

રાગ-ગરબો.

પાતળીયા પાલવ મેલોરે, પાય પડું રે

અલબેલા અળગા રહોતીરે પાય પડું રે

છોગાળા છોડો મેલોરે પાય પડું રે

જ્ઞાલાજી મારા, મહીની, મટુપ્રી મારી પુટી (૨)

આ કંઈ મોતનામાળા તુટી (૨) રે પાય પડું છું.—પાતળીયા.

જ્ઞાલાજી મારા કંસનું રાજ નથી રડું. (૨)

દોષ નહને કહેશે કુડું (૨) રે પાય પડું છું.—પાતળીયા.

જ્ઞાલાજી મારા, ઝગડો ઝાઝો નવ કીજે, (૨)

મુને દાણુ શાનુ દીજે (૨) રે પાય પડું છું.—પાતળીયા.

જ્ઞાલાજી મારા દયાનો પ્રિતમ છે સોહાગી; (૨)

મુને તારી માયા લાગી (૨) રે પાય પડું છું.—પાતળીયા.

[૫]

સતી તોરણ.

—લજન—

જેસણ કરી લે વિચાર, માથે જમ કરો માર,
સ્વના જેવેરે સંસાર, તોળાંદ કરે છે પોકાર.

આવોને જેસણરાય આપણુ મળીયે,
ખરા સંત હોયે ત્યાં જઈ ભળીએજી ?

આ ભવ આવીયો અવતાર માથે સદગુરુ ધાર,
જાવું ધણીને દરબાર ખેડલી ઉતારે ભવપાર

—આવોને૦

મોતી એરણુમાં એરાય, માથે ધરણુ કરાઘાય,
કુટે ફોકડીઆં કહેવાય, સાચામી ખરે ખર્ચુ થાય.

—આવોને૦

નવલખ કાયળીઓ ખંધાય, ત્યારે ગાંધીડો કહેવાય,

હિરા-માણુક હાટે વેચાય, તેનાં મુલ મોઘેરાં થાય-આવોને૦

નિત્ય નિત્ય ઉડી ન્હાવા જાય કાયલા ઉજળા ન થાય,

બેટો ગુણિકાનો લે તો બાપ કોને કહેવા જાય.-આવોને૦

દેખા દેખી કરવા જાય, એ નર અધુરીયા કહેવાય,

હાથમાં દીવો લઇને છતી આંખે કુવે પડવા જાય.-આવોને૦

એવી ચાર જુગની વાણી સતિ તોરણ દેખી ગાય.-આવોને૦

મીરાંબાઈ. રાગ, લજન—પદ.

જુલત રાધા સંગ ગિરિધર જુલત રાધા સંગ,
અખીલ ગુલાલકી ધુમ મચાઇ, બર પિયકારી રંગ-ગિરિધર૦

લાલ ભઇ બિંદાયન જમુના, કેશર સુવલ અંજ”

નાયત લાલ અધર સુ રસભર, ધિમી ધિમી બાજે મૃદંગ,”

મીરાં કહે પ્રભુ ગિરધર નાગર, ચરન કમલ કુદંગ

હવ-કુશ —વૈરાગ્યલજન રાગ. પદ—

જેને જરી જગી સુરખા, જેને.....જરી જગી,
અલ્યા સુતો શું અલાગી ! જીવ ! જેને જરી જગી,
સગાને સંબંધી તહારાં, સુખનાં છે બેલીરે. (૨)
ઠેલી મેલી જશે દુખમાં રડતોજ ત્યાગી-અલ્યા સુતો શું—
કાયાની માયાને તહારી, કર તું વિખુટીરે (૨)
દુટી બુટી સાંધનારો-નથી કો વિરાગી-અલ્યા સુતો શું—
મ્હારું આ મ્હારું છે માની ગુમાની શું થતોરો (૨)
જતો હરખાતો માતો જશે હામ ભાંગી-અલ્યા સુતો શું—

રાગ સાજ સંગ્રહ-હનુમાન સ્તુતિ-

ધન ધન મહાવીર ખજરંગ, રાવણુ લંક જલાને વાલે.
આજા રઘુનંદનકી પાય પહુંચે ગઢ લંકામેં આય;
ક્રોધિત હો દી આગ લગાય, રામકે કામ જનાને વાલે.-ધન.
રાવનકી ખાટીકા ઉજરી, મારા અક્ષય કુમાર સુરારી;
ફસ ગયે બ્રહ્મ પાશ એકવારી, લીલા લલિત દીખાનેવાલે.-ધન.
ચઢી દુમ અશોકપર હર્ષાય, દિન્દિહ ઝટ મુદ્રિકા ગિરાય;
ચરનન ગિરે સિતાકે આય, પિયાકી ખખર સુનાનેવાલે-ધન.
શકિત મેઘનાદ ને મારી, વ્યાકુલ બયે લક્ષ્મન બલધારી;
લાયે સંજીવની સુખારી, લક્ષ્મન પ્રાણુ અચાને વાલે-ધન.
માયા રચ આહુરાવન ધાય, જબ હર લે ગયા દોનો ભાય;
રામકે લક્ષ્મન સહિત ઉઠાય, જય પાતાલમેં લાનેવાલે.-ધન.
ફુટોકા મારો તત્કાલ, ભકતોંકા કરિયે પ્રતિપાળ;
શરણુગત દિજ મન્ત્રીલાલ, ધન વિદ્યા બલપાનેવાલે-ધન.

સતી તોરણ.

—ભજન—

પાપ ત્હારં પ્રકાશ જડેજ પાપ ત્હારં પ્રકાશરે,
 ત્હારી ખેડલીને છુડવા નહિ દઉં, જડેજરે-તોરણ કહે છે-
 હરણ હર્યાં લખચાર તોરણ દે હરણ હર્યાં લખ ચારરે,
 કંઈક વનમાં મૃગલા મારીયા, તોળાદેરે એમ જેસલ કહે છે.
 કર્મ ત્હારાં સંભાર જડેજ ધર્મ ત્હારો સંભારરે-તારી ખેડલી-
 છુટી કુંવારી જન સતી નારી, છુટી કુંવારી જનરે,
 સાત વીશું મોડખંધ મારીયા તોળાદેરે, એમ-જેસલ કહે છે
 ધર્મ ત્હારો સંભાળ જડેજ ધર્મ ત્હારો સંભાળરે-તારી ખેડલી-
 તોડી સરોવર પાળ, સતિ નારી તોડી સરોવર પાળરે,
 ભાઈ ભાલીને મેં મારીયાં તોળાદેરે એમ જેસલ કહે છે.
 કંઈક પરમાય કર જડેજ કંઈક પરમાય કરરે-તારી ખેડલી-
 માથાના જેટલા વાળ સતિ નારી માથાના જેટલા વાળરે,
 એટલાં કુર્મો મ્હેં ક્યાં તોળાદેરે એમ-જેસલ કહે છે.
 પાપ તારં પ્રકાશ જડેજ પાપ ત્હારં પ્રકાશરે;
 વિનવે જેસલરાય-સતિને વિનવે જેસલરાય,
 મારી ખેડલી ઉતારે ભવ પાર, સતિ-મારી. ખેડલી ઉતારે ભવપાર-
 અહલ્યા ખાઈ. —:≡≡≡:—

રાજ સામી સાંજના આવજે, સામી સડકપર ખંગલો,

મીઠા—મહેમાન આજ આવજેરે—સામી૦

પ્રીતિ સરોવરની પાળે પાતળીયા

અમીરસ પીજે પીવરાવજેરે—સામી૦

કાયાને ક્યારેડે બહેકે કસ્તુરી

લ્હેરખડા લુટજે લુટાવજેરે—સામી૦

કુખીર ભજન —રાગ પદ—

તુંહીરામ તુંહીરામ તુંહીરામ, તારો ચરખો ખોલે રામ નામ,
 ભગ તુંહીરે.....નીજ તુંહી.....રામ તુંહી;
 ચરખો મારો અજબ રંગીલો, પુણીયો લાલ ચુલાલ;
 કાંતનેવાલી છેલ જમીલી, આકાશ નખે તાર, અરજ સુણને મોરીરે.
 રૂ પીગવવા હું ગઇ, તુમ પીંજે પીંજરા ભાઈ;
 પીંજન પીંજેરે કાંઈ ખા ગઇ, કાંઈ દાસ ગુરુ સમજ ખતાઇ.
 જળ ઉપર જળ નિપજેરે, જળમાં કીધો વાસ;
 એક અચખો મેં સુણ્યોએ કાંઈ ખેટી જનમ્યો આપ.
 ખેટી પુછે આપકું તું અજણ્યો વર લાવ:
 અજણ્યો વર ના મજે તો તારે મારે ધરખાર.
 માતારે મરજો પીતારે મરજો મરજો ધર બરથાર;
 એક ન મરજો પીતારે મારા ચરખાનો ધડનાર.
 રામદાસનો ભણે કુખીરો આ ચરખો કહેવાય;
 આ ચરખાને જે કાંઈ ફેરવે, તેના જન્મ મરણ મટી જાય.

મહાશ્વેતા કાદંબરી. —:≡≡≡:—

પતિ વીના પ્રેમદાના મનના, પુરાય ક્યાંથી કોડ,
 કહે સખી પુરાય ક્યાંથી કોડ ?
 સરજનહારે સરજ જગમાં, નરનારીની જોડ. (૨)
 પશુ પક્ષી વન વૃક્ષ નિહાળો-સૃષ્ટિ માંહિ સધળે જઇ લાળો
 નાના મોટા જીવ જંતુમાં, પણ એવી નથી ખોડ-સં
 પતિ ભજ્યે પાતક સહુ ટળતાં, અખંડ સુખડાં સેજે મળતાં,
 પતિ વિના સાહેલી જગમાં, હરાય જીતી હોડ-સં

સરસ્વતીચન્દ્ર.

—રાગ-ભજન—

પ્રિતી કરી શું તરછાડી પરદેશી હાં.....હાં છાડી પરદેશી, (૨)—પ્રિતી.
 ડંશ દષ અહો ભ્રમર કુમુદને, હો છાડી પરદેશી હાં છાડી (૨)—પ્રિતી.
 પુરી પંખીણી, પ્રેમ પીંજરમાં. આખર પાંખ મરોડી પરદેશી,
 હાં મરોડી પરદેશી.....મરોડી પરદેશી.....પ્રિતી.
 ત્યાગી કુમુદ વન, ભટકી ઓ ભમરા, આવ્યો અહીં શું ફરી દોડી,
 ઉડી જા ઉડી જા પંખી-મુશાફર રેન રહી છે, હવે થોડી પરદેશી,
 હાં થોડી પરદેશી.....હાં થોડી પરદેશી.....પ્રિતી.

ઉદય-ભાણુ.

—રાગ. ભજન—

ટાળ્યા નહીંરે ટળે લખ્યા લલાટે લેખ—ટાળ્યાં
 વાવ્યા ખીજ તે ફળે કરમે લખ્યું તે મળે—ટાળ્યાં
 દશરથ આંધેલ તલાવડી, પાણી શ્રવણ ભરે;
 ધર્મ કરતા ધાડ યજ્ઞ, આંધળા ઝુરી તો મરે—ટાળ્યાં
 રઘુવીર ચાલ્યા વનમાં સીતા રૂદન કરે;
 દુષ્ટ દગે સતી લઈ ગયો, લંકા પળમાં બળે—ટાળ્યાં
 હરિશ્ચંદ્ર જેવો રાજવી, નીચ ધર મળુરી કરે;
 રાણી વેચી પરધરે, વેળા ચાહે સો કરે—ટાળ્યાં

માલતી માધવ—

—:::—

ચાલ... ચાલ...ઓ અલખેલી, વળી વળી પાછું જુવે શું પ્રેમ ઘેલી.
 તારા ઉરમાં આનંદની હેલી, સાહેલી, તારા ઉરમાં આનંદની હેલી,
 મળ્યા હવે ભેગાં, ચપો ને ચપેલી.....ચાલ ચાલ;
 મારા પગના ઝાંઝરની ખીલી. વારે વારે પડતી ઢીલી
 (ખીલી જેવી ઢીલી, એવી તું એ છે હઠીલી, હવે ચાલ ?)
 (આ...આવિયે છીએ.).....ચાલ.

છત્ર વિજય

—:≡:—

પાતળીઆ પાલવ છોડો કાષ્ઠ જોષ જશે,
—નખરળાં શીદ તરછોડો મારો જીવ જશે.

બાળી ભોળી હું બાળ કુંવારી,
—બાળો ભોળો હું છું બ્રહ્મચારી.

છોડો છોડો મારો હાથ મરડાઈ જાય છે.
—આના આવા ચાળા જોષ લાહી થાય છે.

કાં શું થાય છે ? (મારો જીવ જાય છે, અરે હાય હાય હાય)

સુકન્યા સાવિત્રી. (નાતરીઆ ન્યાતનો ફજેતો)

નવ ગમે ઘરબાર, ભરી દુઃખની વખાર,

* અલ્પો સંસાર નાતરીઆ ન્યાતનો

...દીદું નારતું બજાર, વહેરી વ્યર્થ વહે ભાર,

જેમાં મળે નહીં મેળ કાષ્ઠ વાતનોરે-અલ્પો.

કેમ કરી થાય કહો પ્રીતિ પરાણે.

“કરે જીવતાં મોહકાણુ—મુવે હોય તાણુતાણુ”

...લાઈ બાધનો વહેવાર ચાલે લાતનોરે-અલ્પો.

શુદ્ધદેવ.

—:≡:—

પિયુ પિયુ પોકારતીરે, પપૈયા વધુ ઝુરે વનમાં,

વિરહ અંગાર ઉઠે તનમાં, અતિશય બળી રહી મનમાં.—પિયુ.

ખીલતી આ કળી કુસુમની, ભોળી વિના કરમાય;

ઝુકતી આ લલિત પાંખડી, ભોળી મધુકર સ્હાય.—પિયુ.

બાળા રસાળી અંતરે, આકુળ વ્યાકુળ થાય;

નમ્ર નવોઢા નૌતમ રમણી, રસિક નરવર સ્હાય,

હંસણી દુઃખી થતીરે, કામળ માનસ ઉપવનમાં—પિયુ.

કંસવધ.

—ગરબો—

જમુનાને તીરે જદુવાલે, સખી અંસરી બળખી,
 નંદલાલે બહાલે ચિત ચોરી મને આવરી બનાવી.
 બૂલાવી માઈં ભાન સાન કહાન ગયો હાંહાં.
 મને મોશલીએ મોહીની ઉપજાવી—જમુના.

સાખી } સુંદરછખી જોધછલની, ઉપજી અંતર પ્રીત;
 નટવર ગિરધર શ્યામમાં, ચોટ્યું માઈં ચિત.
 નયન નેહે નચાવ્યાં વાલીડે સખી મુખ મલકાવી,
 છુપી છુપી કરી સાન, મને લીધીરે લોભાવી,
 ન ભાવે ખાનપાન નિંદ ન આવે હવે, લગન લલનાએ પ્રેમની લગાવી.

સાખી } વીરણ થકી વિંધાયલું, અંતર અતી અકળાય;
 અળગા રહે અલખેલડો, શું કરું સખી ઉપાય-જમુના

પૃથ્વી પુત્ર

—:≡≡≡:—

આવી આવી વસંતની બહાર, સુની મારી સેજલડી,
 તોયે આવ્યા ન હૈયા કેરા હાર, સુની મારી સેજલડી.
 લાવો લાવો સમજાવી, સુંદર શ્યામ શ્યામ શ્યામ,
 આવો આવો અંતરના આરામ, સુની મારી સેજલડી.

સાખી } મીઠા બોલી કોકિલા કરે મધુર ટહુકાર,
 વીરહે વ્યાકુળ વલ્લભાદેતી શ્રાપ હજાર.
 મનગમતા મોહન લાલા અંતર છો વિહવળ બહાલા,
 પ્રીતિ ધારા વરશાવો, શાને તરશાવો, ફુલસૈયા સોહાવો.
 પુલખાણુ વિધે પ્રાણુ-આ સુની મારી સેજલડી.

કુસમાવતી.

—રાગ-ભજન—

ભલે જન ઢોટી યતો કરે, નસીબના લખ્યા લેખ ના
પાપીયા પાપી પગલાં ભરે, અંતમાં માથુ પટકી
હરિશ્ચંદ્ર મહારાજ જીવોને, નિચ ધેર સેવા
યછ સેવકી સતિ લેખથી યુમાન શાને કરે—નશી
પાડવ્ય સરખા ધર્મ ધારી પણ, વન વન રવડી
ચીર હરણ થયાં સતીનાં પ્રભુ દૃષ્ટા ત્યાં કરે—નશી
સતીયા સુરજન ભણે કુજનથી, કહી પીડાતા—
સત્યમેવ જયતે સમજાને, ન્યાય નીચતા કરે—નશી

સરોજની.

—રાગ-ભજન—

કાળ નહિં છોડે, કાલા શાને મથીને મરે
પાપી ભ્રમણ કાજે, ઘોળાં કાળાં શીદને કરે.
મન જાણો છે મે કયું કે ! પણ કરનારો છે કોય;
આદર્યા અધવચ રહે ને, હરી કરે સો હોય,
મિથ્યા વૈભવ માટેરે, નિર્દય જીલ્મી શીદને કરો.—કાળ
નકી સમજે કાળ રાય ત્યમ, રંક સર્વને ખાય;
ખાંધી મુઠ્ઠીએ આવેલાં સૌ ખાલી હાથે જાય,
કરશો તેવું ભરશોરે ! પરમેશ્વરથી જરી તો ડરો.—કાળ

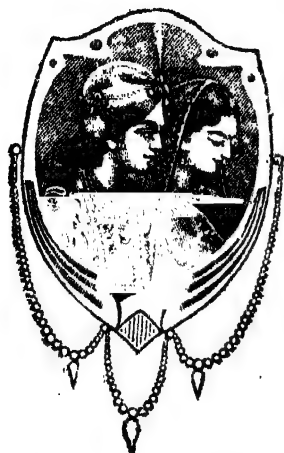
સરહારખા.

—કળેડાની કહાણી—

કોને કહીએ કળેડાની કહાણીરે, જેમ બળદ પીલાયે ઘાણીરે,
લોક વગોવે ને સાસુ સંતાપે, વળી પીયુડા છે પામર પ્રાણીરે.
હું જોખન રશ કુલતી, પણ જોડીની ખોડ,
પીયુડા રમે લખોટીયે કરતો દોડા દોડ.
જગદીશ ! હવે ધમરાણીરે, સહાય કરજો શ્રી સારંગ પ્રાણીરે.

રાજકઠીયારાની વાર્તા— (રાજકઠીયારો નોબેલમાંથી)

—રાગ-દોહરો—

ભરતખંડમાં સુંદરીગામ, ક્ષત્રિઓનું મોટું ધામ !
જગન્ન નામે પુરનો ધણી, સંતામે રાણી પદમણી !
એક દીવસ નિશાએ રાય, પાસે રાણી ચાંપે પાય,
રાતદીવસનો પરચો વિવાહ! હોહકરી કાધો સંવાહ!
ચડા ઉતરી બેને થાય, રાત હઠમાં આવિ નય,
હાજ્યાએ 'હાજહા'કરી, કાળીરાત બપોરાઠરી!
ગર્ભવંતી ગુણવંતી નાર, મૂકી રાત્રે વન મોઝાર !
રોતી પીટતી રાણી ગઈ, વનમાં પ્રસુત પીડા થઈ !
નયો કુંવરકન્હૈયો કહાન, નાણે બીજેભૂષ નિધાન!
પણ પતી વિણ સતીનું મન કયવાય, જીવે પુત્રને—

રોવાઈ નય,

રાણી શોક અધિઃ મનધરે, દીકરો લઈ દક્ષિણ પરવરે,
ભુખ દુઃખના આગ્યાદીન, સતીનું શરીર થાતું ક્ષિણ.
પુત્ર ઉગારી માતા મરે, સીદ્ધિ સુવર્ણ વિશે સંચરે !
મરતા માહણીયું દીધ હાથ, માતાએ આશિષ સંગ્રથ.
કુંવર પછી કઠીયારો ઠર્યો પીતા ક્રોધથી કુંવરી વર્યો.
સતિએ દળદર કાઢ્યું દૂર, ત્યાંથી આવ્યા શ્રી સિદ્ધપુર.
કપડે—કંથ વગરે ઉપડે,—(ન)—સતી સસરાને પાલવડે
કહો જોગી પતી કહાં જઈ રહ્યા ?=જગલમાં જોગી થઈ ગયા.
કહો જોગી સસરાનું શું થયું ?=પુત્ર વધુ પર ચિંતન ગયું,
કુંવર તાતથી કેમ પમાય ?=સતિને પતીનો સમાગમ ક્યાં થાય ?
ઉત્તર સામી આંખ્યો કરો, દક્ષિણ સામી પીઠન ધરો.
=જ્યો પીતા શ્રી જોધાણુ નાથ, હો સતી તુંજ પતિનો હાથ.

રાજકઠીયારો નોબેલ-કી, સવા રૂપીયા. અમારે ત્યાં મળશે.

સ્નેહલતા

—:=====:

છે નોકરી દુઃખનું મૂળ શું સૌને મોટી હાય હાયરે,
શું સૌને મોટી (૨)-છે.
 સારો દિવસ સેવા બળવી, પોઠવું આખર ચાકી.
 રાત વિતી ન માલમ પડે કે ઝટ નોકરી જાગી.-શું
 આમ દોડાવે તેમ દોડાવે કરાવે સર્વે વેદ,
 ધીક્ર જગતમાં જીવતર તેનું (૨) ભરે આશરે પેટ.-શું
 પંડીત-જ્ઞાની ધ્યાની સર્વે લખી ગયા વિચારી,
 શુભામગીરી છે નફ્ટ નોકરી (૨) નહીં કરવી તે સારી-શું
 મીનજ-મુંજળ. —:=====:

અધુરો ઘટ છલકાય—આખરે અધુરો ઘટ છલકાય,
 માગરમાં બહુ શક્તીલ ભર્યું છે, પણ મઝા ન મુકે જરાય.
 આગ્રતરૂવર ફળ આવે લમ નીચું નમતું જાય,
 એરડો ફળ આવે ભાઈ ! ઉંચો વધતો જાય—આખરે,
 મૂળ સંસ્કાર પડ્યા વીણ માન અધુરીયા કહેવાય,
 વિદ્યા કે વિપુ, વીત વસ્ત્રથી જાતી સ્વભાવ ન જાય—આખરે.

સોનેરી જળ

—:=====:

ભલે માલીક હો દુનિયાનો, ભલે અઢળક હોય ખજાનો,
 ભલે પ્રતાપ હોય વિદ્યાનો,
 ભોગવવાને જોઈએ,—પ્રભુના વરનો પરવાનો;—ભલે.”
 “સત્તા મળી શા કામની, જો ન્યાય પથે વળાય ના.”
 “મહત્તા મળી શા કામની, જો એક ટેક પળાય ના,”
 “વિદ્યા મળી શા કામની, મદ-મોહ કંઈ જો તળાય ના.”
 “મદ્દા ધરી શા કામની, જો આત્મ-ત્રેય સંધાય ના.”
 ભલે સુત હોય ધર્માત્માનો, ભલે મૂરખ હોય કે દાનો—ભોગવવા.

વિરકેશરી.

—:≡:—

આપ પાપડ વાડીમાં પધારજો દ્હેરીલાલ.
મંદીરની સામે મકાન છે, નીચે દેશી દારૂની દુકાન છે.
રંગરંગીલા ચાલ મારી પાડેશ્વરમાં તુલસી ક્યારાનું નીશાન છે,
છળમાં તુલસીના ઝાડનું નીશાન છે.—દ્હેરીલાલ.
અખંડ ને અમંત આજ સાંજ પહેલા પધારજો,
હડતાળવાળાનું તોફાન છે, જખર હડતાળવાળાનું તોફાન છે—દ્હેરીલાલ.
—જેખમ બરેલું કામ પુરી પંચાત છે, ધાસ્તી છે આશ્તમાં
જન છે, મારા આપ ધાસ્તી છે—દ્હેરીલાલ.

સતી દ્રોપદી.

—:≡:—

ધરો કાંઈ હિત શિખામણુ ધ્યાન, ગર્વથી નથી નાથ કલ્યાણુ,
કુમંપે રણ્યું કોણુ આરામ, મેળવ્યું કોણુ મહીમાં માન.
અભિમાન પર્વત છે મોટો, હેઠળ હિંડી ખાઈ.....
ચડ્યા પડ્યા તે નર પછડ્યા, છરમાં ગયા છુંદાઈ—ધરો.
લંકા સરખો ગઢ દૂધંટ ને સમુદ્ર સરખી ખાઈ.
લંકા પતિ પણ લંકા ન લાગ્યો, રણમાં ગયો રોળાઈ,
હિરણ્યાક્ષને—હિરણ્યકસ્યપુ એ જખરજંગ એ ભાઈ,
નૃસિંહ રૂપે નખે વધેયો, માને ગયા મરડાઈ.....ધરો.

બુદ્ધદેવ

—:≡:—

કુલની પાંખડી હ્યો પ્રાણુ, ગણી અંતરની ઝોળખાણુ—કુલની.
શ્યામ શલુણા અમ ધર આવ્યા, શા કરીએ શન્માન.
નાથ નગિના પરિમલ ભીના, મન માન્યા મેહુમાન—કુલની.
ઝાડું થું કહીએ સમજુને, સખી નયનનાં બાણુ;
વિમળ કમળ, આ સરવર જળનું, ભોગી ભ્રમર સુખણુ—કુલની.

કુમારપાળ.

—:====:—

પ્રેમ તંત્ર અણુમોલ સખી એ શીખવ્યા નવ શીખવાય,
કોઈના શીખવ્યા નવ શીખવાય.—
 પડે સમજ અનુભવે આવડે, કાન્ત મિલન જ્યાં થાય,
એકાન્તે કાન્ત મિલન જ્યાં થાય—સખી.
 પ્રિયતમને જોતાં શરમ ચડે, ધડકે ઉર પાછા ચરણ પડે,
 ત્યાં શાં શીખાયે પ્રણય તંત્ર. જ્યાં નયને મદ ધેરાય,—
હુઠીલા નયને મદ ધેરાય—સખી.
 પણ જ્યાં જરી આંખથી આંખ મળે, પળમા ઉર એક પ્રીત્ત ઉછળે
 અધીરા હૃદયેથી હૃદય મળે, ત્યાં રસ સાગર છલકાય—
સ્નેહથી રસ સાગર છલકાય.

સમાપ્ત.

રશમાધુરથી ભરપુર ભક્તિરશથી છસાછસ ઘેરે ઘેર વંચાતી
 વનીતાઓમાં વખણાયલી.

❖ ચતુર સુંદર ગરબાવળી ❖

જેમાં શહેરમાં ગવાતાં પ્રખ્યાત ગરબાઓ—જેવા કે, મીરાંઆઇનો
 ગરબો, નળરાજનો ગરબો, બજરંગ હનુમાનનો ગરબો, અંબાજી,
 મહાકાળી, બહુચરાજના ગરબાઓ, પંદર તીથી, સાત વાર, દાણવીલા,
 સત્યવાન સાવિત્રીનો ગરબો, નરસીંહ મહેતાની હુંડી વીગેરે સંખ્યાબંધ
 રશીક અને પ્રખ્યાત ગરબાઓથી ભરપુર છતાં કી. ૦-૧૨-૦
બાર આના. પો. વધુ. મળવાતું ઠેકાણું:—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર.

રાણીતળાવ—સુરત.

તૈયાર છે! તાકીદે મંગાવો-વહેલો તે ખેલો

— સંગીતના શોખીનોને માટે —

અસલ:—:સંગીત

ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ

ભા. ૧ થી ૧૦ સાથે.

સંખ્યામાંથી ચીત્રો, ફેન્સી પચરંગી-રાધા કૃષ્ણનું
દર્શણીક ચીત્રવાળું મજાનું કાર્ડમાંડું પુકું-ઉપરાંત
જાણીતી અને માનીતી નાટક કંપનીના પ્રખ્યાત
પામેલા ગાયનો-ભજનો-ગઝલો-પ્રખ્યાત ગાનારાઓ અને
ગાનારીઓનાં રાગ-સાથેનાં ઉસ્તાદી ગાયનો-વીગરેથી ભરપૂર,
આ આવૃત્તીમાં ખેલો સુધારો કરવામાં આવ્યો છે-જરૂર
ખરીદો-આ બુકને મળતી બીજી બુકો ઘણીએ-અહાર પડી છે.
ખરીદતાં પહેલાં હુમારે આખું નામ વાંચી લેશો.

કીમત એક રૂપીઓ.

એ માંહેની નાની-પાંચ ભાગ-ની બુક

કીમત દશ આના.

અક્ષરો પડીકું ભા ૧-૨-૩ ચાર આના.

વી પી. પોસ્ટેજ વધુ.

મળવાનું ઠેકાણું:—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકશેલર

૬૦ રાજાતળાવ મેઈન રોડ-સુરત.

આ બુક-સુરત ખરાનપુરી ભાગળ, ભાઈવાળી પોળ, અનાવિલ લોગની બાબુમાં આવે
શ્રી “અનાવિલ બંધુ” પ્રીન્ડિંગ પ્રેસમાં, ગોવિન્દજી રાજાભાઈ નાયકે બાપી.

